

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 384/2022-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Milanom Szöllössym, Mlynská 28, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 15 C 54/2020-133 z 28. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 14. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti a z napadnutých rozhodnutí vyplýva, že predmetom konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 15 C 54/2020 bolo rozhodovanie o žalobe žalobcu Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s., Dostojevského rad 4, Bratislava, IČO 00 151 700 (ďalej len „žalobca“), proti sťažovateľke v postavení žalovanej o zaplatenie sumy 6 336, 71 eur s príslušenstvom.
3. Okresný súd rozhodol platobným rozkazom č. k. 15 C 54/2020-55 zo 7. októbra 2020.
4. Sťažovateľka proti platobnému rozkazu podala 12. novembra 2020 odpor, v ktorom neuznala uplatnený nárok žalobcu, a zároveň podala návrh na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu.
5. Okresný súd napadnutým uznesením zamietol žiadosť sťažovateľky o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu. Rozhodnutie odôvodnil tým, že sťažovateľka

nepreukázala skutočnosť, že by bola povinná zotrvať v domácej izolácii počas plynutia lehoty na podanie odporu. O právnu pomoc mohla požiadať aj inou formou ako osobne. Iný postup by neprímerane zasiahol do právneho postavenia žalobcu, ktorý márnym uplynutím lehoty na podanie odporu získal exekučný titul. Odpustenie zmeškania lehoty je mimoriadnym úkonom súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažovateľka podala túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že v období doručenia platobného rozkazu sťažovateľke bola v Slovenskej republike mimoriadne nepriaznivá pandemická situácia v súvislosti s výskytom ochorenia COVID-19, keď bol obmedzovaný voľný pohyb osôb bez ohľadu na potvrdenie týchto obmedzení u jednotlivých osôb určitými dokladmi.

7. Prípadné porušenie týchto obmedzení bolo spojené aj s možnými represívnymi postihmi osôb, ktoré nedodržia protipandemické opatrenia.

8. Za tejto situácie by štát mal zohľadniť mimoriadnosť situácie a kompenzovať prípady, keď osoba zmešká riadne uplatnenie svojich práv.

9. Sťažovateľka v období konca lehoty stanovenej na podanie odporu proti platobnému rozkazu musela zotrvať v domácej izolácii počas 10 dní v zmysle bodu 7 usmernenia hlavného hygienika Slovenskej republiky v súvislosti s ochorením COVID-19 spôsobeným koronavírusom SARS-CoV-2 č. OE/791/108782/2020 z 8. septembra 2020.

10. Podľa uvedeného usmernenia bola sťažovateľka povinná dodržať izoláciu v domácom prostredí bez ohľadu na to, či mala doklad o pozitívite na ochorenie COVID-19 alebo nie, resp. bez ohľadu na existenciu iného dokladu, ktorý by túto skutočnosť preukazoval. V tom čase nevyhnutnosť a povinnosť osoby zotrvať v izolácii v domácom prostredí nepotvrdzoval žiaden orgán ani iná právnická osoba či fyzická osoba. V prípade porušenia tejto povinnosti by sa sťažovateľka vystavila možnému represívnemu postihu. Vzhľadom na tento objektívne daný stav v tej dobe nie je možné od sťažovateľky spätne požadovať predloženie dôkazu, ktorý objektívne neexistuje a nebolo ho možné ani objektívne v danom čase získať, ako to vyžadoval okresný súd.

11. Samotné prijatie odporu sťažovateľky neznamená, že žalobcovi by bolo znemožnené priznanie ním uplatňovaného nároku. Prijatie odporu sťažovateľky by spôsobilo vo svojich dôsledkoch len to, že tento uplatnený nárok bude predmetom riadneho súdneho konania (na rozdiel od skrátenej formy konania o vydanie platobného rozkazu). V tomto smere nie je možné preto hovoriť o zásahu do právnej istoty žalobcu, ktorý by bol zjavne neprímeraným vo vzťahu k dôvodom, pre ktoré sťažovateľka požadovala vyhovieť jej návrhu na odpustenie zmeškania lehoty.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39

zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. Napadnuté uznesenie sťažovateľka považuje za arbitrárne a nepreskúmateľné, keďže jej žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty bola okresným súdom zamietnutá aj napriek tomu, že podľa jej názoru bola dôvodná, čím došlo k porušeniu jej označených práv.

14. Ústavný súd uvádza, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

15. Ústavný súd k vzťahu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

16. Ústavný súd teda skúmal, či sa okresný súd odchyľil od prípustného výkladu aplikovaných právnych noriem, a pristúpil k preskúmaniu zlučiteľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu č. k. 15 C 54/2020-133 z 28. marca 2022 s ústavou a dohovorom.

17. Z napadnutého uznesenia okresného súdu vyplýva, že sťažovateľka sa domáhala na základe žiadosti odpustenia zmeškania lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu z dôvodu, že dodržiavala obmedzenia súvisiace s ochorením COVID-19 stanovené usmernením hlavného hygienika, v dôsledku čoho došlo z jej strany k zmeškaniu lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu.

18. Z napadnutého rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že podľa zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, ktorý v pôvodnom znení nadobudol účinnosť od 27. marca 2020 (v znení zákonov č. 92/2020 Z. z., č. 155/2020 Z. z., č. 421/2020 Z. z., č. 9/2021 Z. z.) podľa § 1 účinného od 27. marca 2020, lehoty ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, ktorých uplynutím by došlo k premlčaniu alebo zániku práva, podľa písm. a) v čase odo dňa účinnosti tohto zákona do 30. apríla 2020 neplynú, podľa písm. b) ktoré uplynuli po 12. marci 2020 do dňa účinnosti tohto zákona, sa neskončia skôr ako za 30 dní po nadobudnutí účinnosti tohto zákona. Podľa § 8 účinného od 19. januára 2021 lehoty ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, ktorých uplynutím by došlo k premlčaniu alebo zániku práva, podľa písm. a) v čase odo dňa účinnosti tohto zákona do 28. februára 2021 neplynú, podľa písm. b) ktoré uplynuli po 31. decembri 2020 do dňa účinnosti tohto zákona, sa neskončia skôr ako za 30 dní po nadobudnutí účinnosti tohto zákona (bod 11 napadnutého uznesenia).

19. Okresný súd v napadnutom rozhodnutí ďalej uviedol, že s poukazom na už uvedenú úpravu, podľa ktorej sa spočívanie procesnej lehoty na podanie odporu na obdobie od doručenia platobného rozkazu sťažovateľky 14. októbra 2020 do podania odporu 12. novembra 2020 nevzťahuje, ako aj

na skutočnosť, že sťažovateľka nijako nepreukázala, že by bola povinná zotrvať v domácej izolácii už pred tým, ako bola pozitívne testovaná na ochorenie COVID-19 (teda 7. novembra 2020), pričom lehota na podanie odporu uplynula 30. októbra 2020 (čo je o 8 dní skôr), nepovažoval za spravodlivé odpustiť sťažovateľke zmeškanie lehoty (bod 15 napadnutého uznesenia).

20. Okresný súd v tejto súvislosti v napadnutom rozhodnutí ďalej konštatoval, že o právnu pomoc možno advokáta požiadať aj inou formou ako osobne – e-mailom, telefonicky a pod. Okresný súd nepovažuje za spravodlivé odpustiť sťažovateľke zmeškanie lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu, keďže by to neprímerane zasiahlo do právneho postavenia žalobcu, ktorý márnym uplynutím lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu získal exekučný titul. Odpustenie zmeškania lehoty je mimoriadnym úkonom súdu, pretože sa ním narušuje právna istota ostatných účastníkov. Ospravedlniteľné dôvody zmeškania lehoty môžu byť rozmanité (živelná pohroma, nehoda, náhla choroba, závažné rodinné komplikácie) s podmienkou, že ich dôsledkom bolo vylúčenie možnosti urobiť úkon (bod 15 napadnutého uznesenia).

21. Okresný súd uzavrel, že keďže nejde o ospravedlniteľné dôvody zmeškania lehoty, rozhodol tak, že žiadosť sťažovateľky o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu č. k. 15 C 54/2020-55 zo 7. októbra 2020 zamietol (bod 16 napadnutého uznesenia).

22. V súvislosti so sťažovateľkou naformulovanými námietkami arbitrárnosti atakujúcimi odôvodnenie okresného súdu o zamietnutí návrhu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu ústavný súd uvádza, že arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy.

23. Po preskúmaní relevantných častí napadnutého uznesenia okresného súdu ústavný súd konštatuje, že nedostatky ústavnoprávnej relevancie vo veci sťažovateľky nezistil. Smerodajným zákonným ustanovením upravujúcim podmienky, za ktorých kumulatívneho splnenia súd odpustí zmeškanú zákonnú lehotu, bol § 122 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov. Zmyslom tohto ustanovenia je ochrana práv strany sporu. Zároveň ide o mimoriadny úkon, pretože odpustením zmeškania lehoty sa narúša právna istota sporových strán, ktorých sa rozhodnutie (v okolnostiach veci platobný rozkaz) týka. Posúdenie ospravedlniteľnosti dôvodu, pre ktorý strana, zástupca alebo procesný opatrovník zmeškali zákonnú lehotu, je plne v dispozícii všeobecného súdu a dôvod sa vždy posudzuje podľa okolností konkrétneho prípadu. Právna úprava inštruuje, že návrh na odpustenie zmeškania lehoty je potrebné podať zároveň so zmeškaným úkonom v lehote pätnástich dní po odpadnutí prekážky a je v ňom potrebné uviesť okrem dôvodu zmeškania lehoty aj skutočnosti, z ktorých vyplýva, že je podaný v uvedenej pätnásťdňovej lehote. V prípade absencie týchto náležitostí súd návrhu na odpustenie zmeškania lehoty nevyhoví (IV. ÚS 405/2021).

24. Ústavný súd uzatvára, že v posudzovanej veci nezistil, že by napadnutým uznesením okresného súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že

okresný súd sa vysporiadal s podstatnými námietkami sťažovateľky. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. K porušeniu označených práv sťažovateľky nedošlo z dôvodu, že námietky, ktoré sťažovateľka formulovala vo svojom podaní, posúdil okresný súd materiálnym spôsobom, teda podľa ich skutočného obsahu, konfrontoval ich so závermi všeobecných súdov, z čoho vyvodil, že nejde o ospravedlniteľné dôvody zmeškania lehoty, a preto žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu zamietol.

25. Na základe dosiaľ uvedeného ústavný súd konštatuje, že okresný súd sťažovateľke primeraným spôsobom vysvetlil podstatu právnej úpravy aplikovanej v jej veci. Ústavne konformným spôsobom reagoval na všetky námietky vznesené sťažovateľkou v návrhu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu, pričom jeho úvahy vyplývajúce z napadnutého uznesenia rešpektovali zákonné limity. Odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom uznesení okresného súdu preto možno považovať za ústavne akceptovateľné. Ústavný súd preto nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia okresného súdu nič, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti, pre ktoré by mohlo byť považované za ústavne nekonformné.

26. Okresný súd sa s námietkami sťažovateľky vysporiadal ústavne udržateľným spôsobom. Z ústavnou sťažnosťou napadnutého uznesenia okresného súdu vyplýva, že sťažovateľka nepreukázala, že bola povinná zotrvať v domácej izolácii už pred tým, ako bola pozitívne testovaná na ochorenie COVID-19, a o právnu pomoc mohla advokáta požiadať aj inou formou ako osobne a z tohto dôvodu bolo namieste zo strany okresného súdu zamietnuť jej žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom okresného súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom vo veci.

27. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

28. Ak okresný súd ústavne konformným a akceptovateľným spôsobom dospel k názoru, že nejde o ospravedlniteľné dôvody zmeškania lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu, pričom vyčerpávajúcim spôsobom vysvetlil dôvody, ktoré viedli k tomuto záveru, a tento názor nebol ústavným súdom vyhodnotený ako svojvoľný (a teda ústavne neudržateľný), je zjavné, že absentuje akákoľvek príčinná súvislosť medzi uznesením okresného súdu a označenými právami sťažovateľky.

29. Pretože v danom prípade okresný súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov a svoje závery dostatočným spôsobom odôvodnil, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľkou uplatnené námietky atakujúce arbitrárnosť napadnutého uznesenia sú zjavne neopodstatnené, teda nesignalizujú existenciu príčinnej súvislosti s možným porušením jej práv podľa ústavy a dohovoru. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť

sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti

30. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia a z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa už ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľky uvedenými v ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. septembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu